

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Forma haeresim abiurandi per illum qui est de haeresi difamatus &
suspectus, aliàs de eadem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Forma purgationis canonica a diffamato de heresi facienda.

Comparebit namque personaliter ipse purgandus cum suis com purgatoribus, eidem in certo numero generaliter concessis talibus, qui cum, & eius vitam & mores nouerint moderno tempore, & antiquo, & sint suæ conditionis seu ordinis, vt dictum est in secundo modo prædicto processum fidei terminandi, ubi agitur de purga. cano. huiusmodi: & stabūt coram Episcopo, & Inquisitore; in loco tamen ubi purgandus ipse noscitur de illa heresi infamatus, & ponetur liber Euangeliorum coram eis, ipseque diffamatus ponet manus super eū sic dicens: Ego iuro super ista quatuor Dei Evangelia sacrosancta, quod talem heresim, *exprimēdo eam*, de qua sum diffamatus, nūquam tenui, nec credidi, nec docui, nec teneo, nec credo, *negabit scilicet cum iuramento illud, de quo est diffamatus, quidquid illud sit: Quo facto omnes cōpurgatores ponent manum super illum librum Euangeliorum, & quilibet dicet ita: Et ego iuro super ista quatuor Dei Evangelia, quod credo, ipsum verum iurasse: & tunc canonicè est purgatus. Qua purgatione expleta per ipsum diffamatum, mox idem diffamatus vt suspectus aliter, & ex aliis indicijs, heresim, de qua est suspectus habitus, habens prædictum libellum Euangeliorum coram se, abiurabit per hunc modum.*

Forma heresim abiurandi per illum, qui est de heresi diffamatus, & suspectus alias de eadem.

Ego talis, de tali loco, talis diœcesis coram vobis Venerabilibus dominis meis N. Episcopo talis ciuitatis, & Fratre N. Inquisitore hereticæ prauitatis in terris talis domini, a sancta sede Apostolica specialiter delegato, in iudicio personaliter constitutus, sacrosanctis Euangelijis positus coram me, eiusque proprijs manibus corporaliter per me tactis, iuro me credere corde, & profiteor ore, illam sanctam fidem catholicam, quā Romana Ecclesia credit, profitemur, prædicat & obseruat: & consequenter abiuro, detestor, abnego, & reuoco omnem heresim extollentem se aduersus sanctam & Apostolicam Ecclesiam cuiuscunque sectæ fuerit seu erroris.

Item iuro me credere corde, & profiteor ore, quod sic & sic: *exprimatur articulus catholicus contrarius illi heresi de qua est diffamatus, & alias suspectus, vt si est suspectus habitus, & diffamatus, non credat Deum esse visibilibus creatorem, ut faciunt Manichei, dicet sic:*

Itē iuro me credere corde, & profiteor ore, quod Deus est verus creator omnium, tam visibilibus quā inuisibilibus. Et consequenter abiuro, detestor, abnego, & reuoco illam heresim, quæ falso & mendaciter asserit, & affirmat, quod Deus non est generalis omnium creator, sed tā-

A tummodo inuisibilibus. *Et si de pluribus articulis hereticalibus est suspectus habitus, abiurabit quemlibet singillatim per modum prædictum.*

Item iuro, quod nunquam prædictæ heresi seu heresibus, si plures sint, adheresi, nec credidi, nec adhareo, nec credo de præfenti, licet propter culpam meam ex his, quæ malè egi, sum diffamatus, propter quod habui me purgare, & alias sum suspectus merito coram vobis, quod illis heresibus crediderim corde firmo.

B Item iuro, quod prædictā heresim seu hereses nunquam dogmatizabo, nec prædicabo, nec docebo, nec aliquē instruam in illis, seu de illis: immo iuro & promitto, si vnquam seu iero aliquem, quod aliquam heresim de prædictis, vel aliquā aliam teneat, credat, seu doceat, quod illi dñis meis Episcopo, & Inquisitori, seu alteri vestrum seu vestrorum Vicariorum, seu successorib. uestris protinus quo citius potero, intimabo.

Item iuro et promitto, quod talia, et talia, quæ egi, propter quæ et merito sum de tali heresi diffamatus, et ultra, vos me habetis suspectum, *exprimatur illa, nūquam deinceps faciam, seu dicam, nec operam dabo, quod fiant.*

C Item iuro & promitto, quod omnem penitentiam, quam mihi iniungere decreueritis, pro prædictis, pro vitibus adimplebo, nec contraueniam in aliquo: Sic me Deus adiuuet, & ista Euangelia sacrosancta. Quod si cōtra prædicta iurata, & abiurata fecero in futurum (quod Deus auertat) penis talibus de iure debitis, me nunc pro tunc libere suppono, obligo, et adstringo, quatenus illis plectar cum probatum legitime extiterit me talia commisse.

Aduertendum hic tñ, quod si indicia sint talia et tā fortia, quod cū infamia prædicta uel absq; ea reddant prædictum diffamatum suspectū de heresi vehementer, tunc abiurabit omnem heresim generaliter: vt habitum est; et si relabatur in quameunque heresim, pœna relapsi debita, punietur, vt in cap. Iner sollicitudines, de purg. cano. & in c. Accusatus, de heret. li. 6. Si autem indicia illa sint ita modica & leuia, quæ etiam cū prædicta infamia non reddant eum suspectū de heresi vehementer, sed solum leuiter, tunc sufficet, quod abiuret non generaliter, nec simpliciter, sed singulariter heresim, de qua habitus est suspectus ita quod si prolabatur in aliam speciē heresis, pœna relapsi debita non punietur ratione abiurationis: quia scilicet vt suspectus leuiter abiurauit: licet punietur durius, quā si aliās non abiurasset. Et omnia hæc patent in c. Accusatus, in princ. de heret. li. 6.

E Ratione autem purgationis canonice est dubium; an si post purgationem canonicam in eandem speciē heresis, de qua se purgauit canonicè, prolabatur, pœna relapsi debita, hoc est, ultimo supplicio feratur; Et videtur quod sic, per cap. exco. a. i. i. §. ad ieiunium, ver. vel si post purgationem, & per cap. Ad abolendam, §. illos quoque, de heret.

Sic cautus notarius, quod scribat in actis, an talis abiurauerit tāquam suspectus de heresi leuiter,

184
suspectus ve
hemēter om
nē heresim
debet genera
liter abiura
re.
Leuiter suspe
ctus nō abia
rat generalit
ter.

vel vehementer, quia multum interest, ut alias A
supra dictum est.

185 Prædictæ autem purgatio, & abiuratio fiant
in vulgari, si fiant publicè, & coram vulgaribus;
si autem tantummodo coram viris litteratis, & a
litteratis, poterunt fieri in Latino. Et si fiant pu-
blicè (vt videtur secundum rationem in familia, & quia
est publicè diffamatus) fiant cum solemnitate in
Ecclesia, de qua dictum est frequenter, scilicet,
in die festiua; & factò sermone per Inquisitorè
prius in dicto in Ecclesijs parochialibus, & reli-
giosorum: & sermonibus alijs suspensis pro illa
die; & posito abiurando in populi medio, vt ab
omnibus videatur; & lectis primitus ibidem pu-
blice eius culpis per notarium, seu aliquem reli-
giosum, seu clericum sacularem.

Factisque antedictis purgatione, & abiuratio-
ne, Inquisitor (vt alias dictum est pluries) indicet
sibi publice periculum, quod sibi imminet, si in
hæresim prolatur; de cuius periculo dictum est
statim: quibus sic actis, feretur sententia seu pœ-
nitentia per formam tenoris sequentis.

*Forma ferendi sententiam vel inun-
gendi pœnitentiam diffamato de hæresi,
& suspecto alias de eadem.*

186 **N**os N. Episcopus talis ciuitatis, & frater N.
Ordinis Prædicatorum Inquisitor hereticæ
prauitatis, in terris tali ditioni, talis domini subie-
ctis, a sancta sede Apostolica specialiter delega-
tus: Diligentius attendentes, quod tu de tali lo-
co, & talis diocesis, fuisti delatus nobis de tali hæ-
retica prauitate, exprimaturs illa, Nos volentes, vt
tenebamur, iudicialiter informari, an tu incidis-
ses in prædictam hæresim condemnatam, ad in-
quirendum, testes examinandum, teque citandū
& interrogandum medio iuramento, & ad alia
facienda, que fienda erant per nos, descendimus,
& processimus, vt decebat. Quibus peractis, vis-
is & diligenter inspectis pariter & discussis, pro-
cessus meritis huius causæ, & omnibus, & singu-
lis productis, actis, & actitatis aqua laxe libratis,
habitoque in & super illis, theologorum, ac in iure
peritorum pluries in aturo consilio, ac digesto, re-
perimus te de prædicta hæresi in tali loco, seu ta-
libus locis apud bonos, et graues publicè diffama-
tum: propter quod, vt nobis mandant canonica
instituta, & in diximus tibi purgatione canonica,
qua coram nobis hic publicè te purgasti, & ipsi cō-
purgatores pariter te purgarunt. Inuenimus etiā
te talia comisitisse, exprimaturs illa, propter quæ,
& non immerito, te suspectum habuimus vehe-
menter, seu leuiter: dicatur si est illud vel illud, &
hoc de heretica prauitate: propter quod fecimus
te vt taliter suspectū hereticum abiurare, dicatur,
nem hereticum, si abiurauit vt suspectus vehemen-
ter; vel hereticum supradicta, si vt suspectus leuiter:
Verū quia non possumus, nec debemus, talia
qua peregisti, vltatenus tolerare, sed cogimur ea
vitare: iustitia suadente, ad hoc vt reddaris cau-
nor in futurum, & vt crimina nō remaneant im-

† c. Inter foli-
citudines. e
purga. cano.

† Al. vindica-
re

punita, & vt ceteri non reddantur procliuiores
ad similia committenda, & vt Creatoris iniuriæ
nō aquanimitè tolerantur: Ea propter te talem
prædictum purgatum, & abiuratum, hic in nostra
præsentia personaliter constitutum, in hoc loco,
& hora tibi in antea assignatis; Nos Episcopus,
& Inquisitor præfati sedentes pro tribunali mo-
re iudicū iudicantiū, sacrosanctis Euangelijs po-
sitis coram nobis, vt de vultu Dei iudicium no-
strū prodeat, & oculi nostri videant æquitatem;
sententiamus, seu pœnitentiamus per modum,
qui sequitur, scilicet, quod tenearis, &c.

Ponantur illa que videbuntur magis ad bono-
rem fidei esse, & ad exterminationem hereticæ pra-
uitatis, vt pote, quod certis diebus Dominicis, & fe-
stis, habeat stare ad portam talis, vel talis Eccle-
siae cum cereo tanti ponderis in manus dum Missam
solemnia celebrantur, capite discooperto, & pedibus
nudatis, & offerte ad altare cereum antedictum, &
habeat sextis ferijs ieiunare, & quod certo tempore
locum illum non audeat exire, sed certis diebus heb-
domada se habeat Episcopo, vel Inquisitori præsen-
tare, & similia, que in iurgenda videbuntur secun-
dum culparum exigentiam, & varietatem: quia nō
potest dari vna regula generalis. Lata fuit hæc sen-
tentia, seu pœnitentia, &c.

Qua lata, exequiatur: poteritque; dispensari; vel
mitigari, vel commutari, secundum quod nego-
tium, & pœnitentis correctio, & humilitas hoc re-
quirunt: quia potestatem habent Episcopus, &
Inquisitor, etiam si non retineat, & hoc de iure,
vt in c. Vt commissi. de hæret. lib. 6.

COMMENT. XLIII.

Iam monui supra super 2. modo processum termi-
nandi, hunc modum septimum eo nomine a secu-
do differre, quia ibi de solo diffamato, hic vero de
diffamato simul & suspecto agitur.

Ac de hoc modo agit etiam breuiter Tabienus
in summa verbo, Inquisitor. §. 18. & Iacobus Spre-
ger in malleo maleficarum, 3. par. q. 26. Syluester
de Strigibus, lib. 3. c. 4. puncto 9. & alij.

Quæcumque autem necessaria sunt ad intelligen-
dum hunc modum, plenissime dicta sunt a nobis su-
pra super dicto 2. modo processum fidei terminandi.

Hoc solum præterea admonebo lectorem, ne for-
tassis dum hæc legit apud Emericum, quid iniqua
durius in reos huius criminis fiat, animadvertit
dum esse id, quod docuimus supra par. 2. super cap.
inter sollicitudines. §. ita tamen. & sequentibus, nec
facile, & frequenter purgationem indicat, cum sit
remedium valde dubium, et periculosum, sed ad alia
iuris remedia confugiat.

Ita quod si prolatur in aliam speciem hæ-
reticæ, pœna relapsis debita non punietur ratione
abiurationis, &c. Videtur Hic Emericus senti-
re, quod si is qui abiurauit de leui, postea manife-
stè incidat in eam hæresim, quā prius vt leuiter sus-
pectus abiurauit, debeat censeri relapsus, que senten-
tia videtur fuisse Ancharani in cap. accusatus. no-
tabili 6. de hæret. lib. 6. quod tamē est falsum, vt do-
cui supra par. 2. super quæst. 58. §. vel post consili-
vii